

GROEIENDE GEMEENTENBELANGEN: DE LOBBY VAN GEMEENTEN IN POLITIEK DEN HAAG

De decentralisaties en bezuinigingen van het rijk, de verkiezingen van 2021 en de gevolgen van de coronacrisis voor de gemeenten onderstrepen de noodzaak van gemeentelijke lobby of public affairs in Den Haag. Dit onderzoek laat zien hoe gemeenten hun public affairs organisatie hebben ingericht. Het biedt daarmee een mooie aanvulling op bestaand (academisch) onderzoek.

strategische belangenbehartiging | politiek | overheid | maatschappelijke omgeving | strategisch structureel boven | lokale politiek | lokale besluitvorming maatschappelijke omgeving | anticiperen | inspelen belangenbehartiging | stakeholder management | reputatiemanagement | strategie | ontwikkeling | kansen bedreigingen voortkomen uit politiek-maatschappelijke veranderingen | invloed | functioneren eigen organisatie | Public Affairs | strategische proces | actor | inachtneming | belang | andere relevante actoren (maatschappelijke ontwikkeling | invloed in politieke besluitvormingsprocessen (netwerk) | samenwerkingsprocessen gemeentelijke doelstellingen | belangen | gemeente | regio | vertegenwoordigen | Den Haag | Brussel | overheden | gemeenten | overheden doelstellingen bewerkstelligen | samenwerking | kennisuitwisseling | beleidsbeïnvloeding | financiële middelen | samenwerken | netwerken partijen | maatschappelijke doelstellingen | lange termijn strategische professionele transparante belangenbehartiging | monitoring politieke (maatschappelijke) omgeving | invloed | beïnvloeden processen beleid | besluitvorming | invloed uitoefenen belangenbehartiging | systematisch waarnemen | analyseren (politiek) maatschappelijke omgeving (monitoring) beïnvloeden | besluitvormingsprocessen | informatie | beargumenteren standpunten | lobby relaties invloed uitoefenen | ontwikkelingen Europa

GEEN GEMEENTE KAN ZONDER LOBBYEN

85% van de betrokken gemeenten vindt public affairs (zeer) belangrijk. Het valt ons op dat deze mate van importantie geldt voor kleine, middelgrote

en grote gemeenten betrokken bij dit onderzoek. Enkele betrokken gemeenten geven daarbij specifiek aan dat het belang van public affairs voor hun gemeente groeit. Andere gemeenten geven aan dat de groeiende belangstelling voor public affairs past in een noodzaak om als gemeente de blik meer naar buiten te richten.

De wisselwerking van de inhoud bij de beleidscollega's en de kennis van de Haagse dynamiek en Internationale dynamiek bij de PA-unit zorgt er voor dat we op het juiste moment kunnen beïnvloeden, iets dat zonder elkaar niet zou lukken.

DE LOBBYIST ALS INFORMATIEMAKELAAR

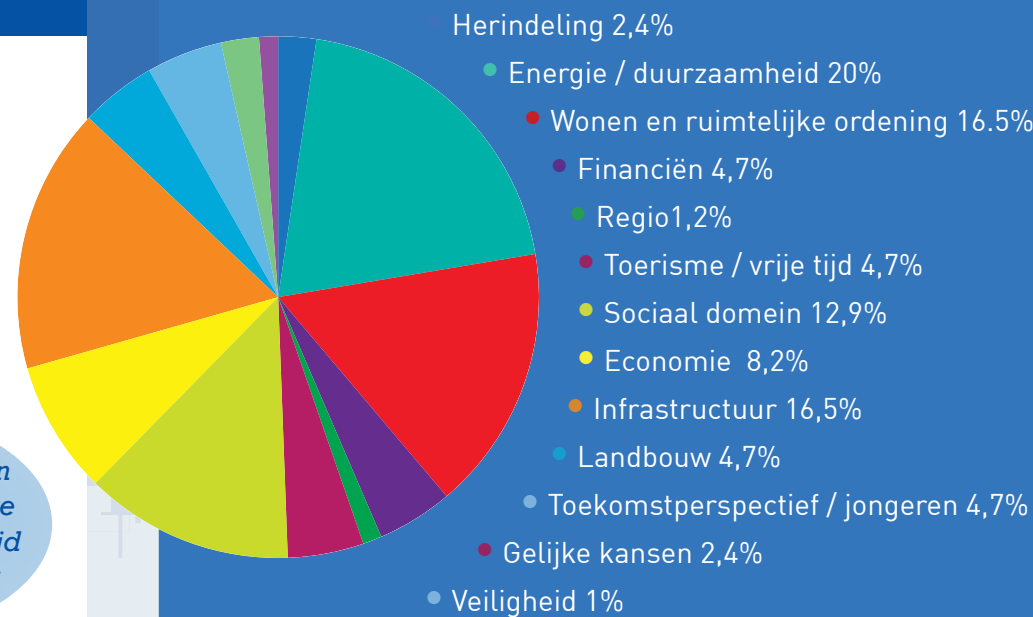
Het doel van de gemeentelijke public affairs kan zijn: financiering vergaren voor de gemeente en projecten binnen de gemeente. Externe positionering en aandacht voor de gemeente. Of beleidsbeïnvloeding en het versterken van relaties tussen overheden en tussen lokale overheid en landelijke of regionale stakeholders. Verschillende respondenten benoemen het feit dat PA-professionals informatie brengen en halen.

Denk vanuit kracht en kansen, ook bij lastige dossiers. En denk altijd vanuit de ontvanger

59% van de betrokken gemeenten missen volgens de respondenten concrete speerpunten (SMART). Waar enkele betrokken gemeenten uitdagingen noemen die specifiek zijn voor de gemeente of een lokale invalshoek, focussen andere betrokken gemeenten op brede problemen zoals het gebrek aan financiering in het sociale domein.

EEN GEBREK AAN CONCRETE SPEERPUNTEN

SPEERPUNTEN UITGESPLITST PER ONDERWERP



HET VERSCHIL TUSSEN GROTE EN KLEINE GEMEENTEN

53% van de betrokken gemeenten heeft een eigen PA (public affairs)-unit. Deze unit maakt onderdeel uit van de afdelingen strategie, beleid, communicatie of juridische zaken. Naast deze unit zijn er vaak ook nog andere ambtenaren of bestuurders die lobbyen voor de betrokken gemeente. De unit bestaat uit tussen de 0,2 fte en 8 fte. Deze public affairs adviseurs worden specifiek ingezet op Den Haag, de nationale samenwerkingsverbanden en de regio.

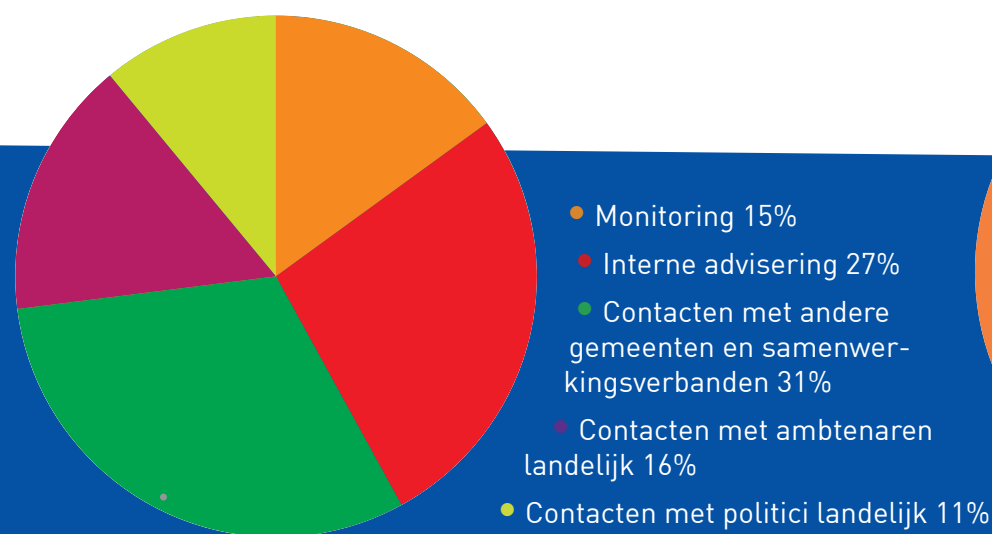
Neem iemand aan die het proces van lobby regisseert en je zult beter je doelstellingen bereiken

65% van de betrokken gemeenten onder 50.000 inwoners heeft geen eigen PA-unit. Deze gemeenten onderschrijven weliswaar de noodzaak van public affairs, maar komen er in veel gevallen niet aan toe of hebben onvoldoende financiële middelen voor uitbreiding van het personeelsbestand. Betrokken gemeenten die wel een PA-unit hebben benadrukken het belang. Een respondent geeft aan dat vooral de mensen die interesse hebben in public affairs deze 'enquête' invullen. Juist de gemeenten en de mensen binnen een gemeente die 'onwetend' zijn over public affairs hebben volgens deze respondent baat bij meer informatie over of argumenten voor public affairs.

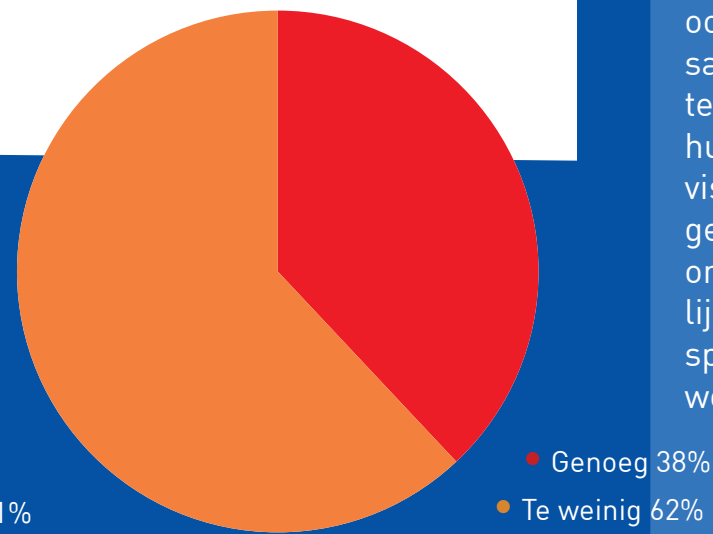
HET BELANG VAN EEN PA-UNIT VOOR KLEINERE GEMEENTEN

WEINIG CONTACT MET LANDELIJKE POLITICI

62% van de betrokken gemeenten heeft naar eigen zeggen te weinig tijd voor contacten met landelijke politici. De public affairs hoofdverantwoordelijken besteden gemiddeld 11% van hun tijd aan contacten met deze landelijke politici. Dat is weinig. Er lijkt een verband te bestaan met onderling overleg, doordat er te veel focus ligt op intern overleg. Public affairs hoofdverantwoordelijken zijn 27% van hun tijd kwijt met interne advisering. Een reden hiervoor zou kunnen liggen in het intern verkrijgen van draagvlak, en 31% van hun tijd met contacten met andere gemeenten. Toch vinden weinig respondenten deze tijdsbesteding te veel.



TIJDSVERDELING PA-WERKZAAMHEDEN



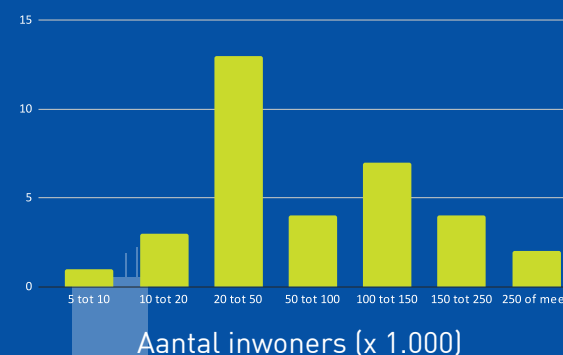
BEOORDELING HOEVEEL CONTACT MET LANDELIJKE POLITICI

DE PARTIJLIJNEN VAN BESTUURDERS WORDEN NOG TE WEINIG BENUT

44% van de betrokken gemeenten heeft in de afgelopen weken contact opgenomen met de partijcommissies die werken aan de verkiezingsprogramma's voor 2021. Een deel van de betrokken gemeenten bedoelt echter contact via nationale of regionale koepels. Volgens een aantal respondenten worden de partijconnecties van bestuurders te weinig strategisch benut.

ALLEEN GA JE SNELLER, SAMEN KOM JE VERDER

Alle betrokken gemeenten zoeken de samenwerking op. Deze bestaat in de eerste plaats uit landelijke samenwerking zoals de VNG, de G4 of de G40, maar ook steeds meer uit regionale samenwerking zoals in de Achterhoek. Een groepje gemeenten huurt dan ook samen een PA-adviseur in. Betrokken gemeenten geven binnen de ruimte van dit onderzoek echter niet of nauwelijks aan welke acties in samenwerking en welke acties alleen worden ondernomen en wat de criteria daarvoor zijn.



44% MONITORING

van de betrokken gemeenten maakt gebruik van monitoring. Een aanzienlijk deel van deze monitoring wordt extern uitbesteed. Wat betrokken gemeenten vooral waarderen in de monitoring is maatwerk (59%). Toch wordt er volgens betrokken gemeenten over het algemeen te weinig opvolging gegeven aan de monitor. Dit zou iets kunnen zeggen over tijdgebrek of een gemis aan maatwerk. Veel respondenten laten bovendien weten dat meer afdelingen zouden kunnen profiteren van de verspreiding van de monitor.

HET DELEN VAN LOBBYKENNIS IN DE EIGEN GEMEENTE

20% van de betrokken gemeenten bereidt ambtenaren en bestuursadviseurs voor op de omgang met lobbyisten. Dit is opvallend laag in het licht van een stijgend aantal lokale lobbyisten. Voor wat betreft raadsleden is het aantal betrokken gemeenten dat investeert in voorbereiding zelfs nog lager.

EEN WAARDEVOLLE STEEKPROEF

Aan dit onderzoek deden respondenten uit 34 gemeenten mee. Bovendien vulde één gemeente het onderzoek twee keer in. Deze respondenten worden in deze rapportage betrokken gemeenten genoemd. De betrokken gemeenten zijn afkomstig uit 10 provincies. Bovendien is het aantal betrokken gemeenten divers in termen van inwonersaantal. We gaan ervan uit dat de antwoorden van respondenten hun gemeente representeren. De lobby op Brussel of in andere landen/grensregio's laten we hier buiten beschouwing. De concepten 'lobby' en 'public affairs' werden gedefinieerd door de respondenten zelf.